

ЧАСТИНА 1

22 грудня

Стівен підняв комір пальта і швидко рушив платформою. З неба опускався густий туман, закриваючи будівлю вокзалу. Потужні локомотиви велично шипіли й викидали клуби пари в холодне й вологе повітря. Усе навколо було вкрите брудом і кіптявою.

Стівен із відразою подумав: «Яка мерзенна країна... Яке брудне місто!».

Його перше захоплення Лондоном: безліччю розкішних крамниць і ресторанів, гарно одягненими й привабливими жінками — вже зникло. Тепер він сприймав місто радше як гірський кришталь у брудній оправі.

Якби ж він зараз був у Південній Африці... Його миттєво охопила туга за домом. Сонячне світло, блакитне небо, сади, повні квітів — прохолодних блакитних квітів... Цілі живі огорожі з плюмбаго — синіх в'юнків, що прикрашають навіть скромні халупки.

А тут — бруд, кіптява й нескінченні, безперервні потоки людей. Вони рухаються, поспішають, штовхаються. Заклопотані мурахи, що діловито бігають своїм мурашником.

На мить він пошкодував, що взагалі приїхав сюди.

Але тоді згадав про власну мету й рішуче стиснув губи. Ні в біса, він не здасться! Він зробляв цей план багато

років. І завжди збирався здійснити... те, що запланував. Так, він усе зробить!

Миттева неохота, раптове запитання самому собі: «Чому? Чи воно того вартує? Навіщо зациклюватися на минулому? Чому б не знищити все?» — то була лише слабкість. Він уже не маленький хлопчик, щоб повертати то в один бік, то в інший, підкоряючись швидкоплинним призмам. Він сорокарічний чоловік, упевнений, цілеспрямований. І не звертатиме зі свого шляху. Він зробить те, заради чого приїхав до Англії.

Стівен зайшов у потяг і попрямував проходом, шукаючи вільне місце. Від послуг носія він відмахнувся і сам ніс свою валізу із сиром'ятної шкіри. Одне купе, друге, третє... Усе зайнято. До Різдва залишалось всього три дні. Побачивши чергове переповнене купе, Стівен Фарр огидливо скривився.

«Люди! Невпинні, незліченні маси людей! І всі такі... такі — як же їх назвати? — такі невиразні! Однакові, жадливо однакові! Обличчями вони схожі або на овець, або ж на кроликів», — подумав Стівен. Деякі базикали й метушилися. Інші — переважно огрядні чоловіки середнього віку — похропували. Через це більше скидалися на свиней. Навіть дівчата — тендітні, з овальними обличчями й темно-червоними губами — неприємно вразили Стівена своєю одноманітністю.

Він із раптовою тугою пригадав рідний вельд¹: відкритий на всі боки, розпечений сонцем, безлюдний...

¹ Посушливе плато в Південній Африці. (Тут і далі прим. перекл.)

Та коли Стівен укотре зазирнув до купе, то йому перехопило подих. Ця дівчина була інакшою. Чорне волосся, вершкова блідість обличчя, очі, що відкривають глибину й темряву ночі. Сумні й горді очі Півдня... Як так сталося, що вона сидить у цьому потягу серед нудних, невиразних людей? Та ще й іде в похмурі центральні райони Англії! Це неможливо! Вона мала б стояти на балконі: троянда в зубах, гордо здійнята голова покрита чорною мереживною хусткою, а повітря навколо насичене пилом, спекою та запахом крові — запахом, що стоїть над ареною для кориди... Така дівчина мала би бути в якомусь дивовижному місці, а не тулитися в кутку вагона третього класу.

Стівен був спостережливою людиною. І, звісно, звернув увагу на її пошарпане чорне пальто та спідницю, дешеві неякісні рукавички з простої тканини, затонку шкіру тифель та зухвалий колір вогненно-червоної сумочки. Але, навіть попри це, вигляд вона мала розкішний. Дівчина здавалася йому незрівнянною, витонченою, екзотичною...

Якого біса вона робить у цій країні туманів, і пронизливих вітрів, і заклопотаних працюючих мурах?

І тоді він подумав: «Я маю дізнатися, хто вона і що тут робить... Я маю дізнатися...».

II

Пілар сиділа, притиснувшись до вікна, і міркувала про те, як же дивно пахнуть англійці. На той момент найсильніше її вразило в Англії саме це: різниця в запахах. Не пахло ані часником, ані пилом і майже не пахло парфумами. А в цьому купе вона відчувала запах холоду, задухи, сірки

від локомотива, мила і ще чогось, дуже неприємного — запашок, схоже, ішов від хутряного коміра дебелої жінки, що сиділа поруч. Пілар обережно принохалася, приму-сивши себе вдихнути. Нафталін. «Який напрочуд дивний вибір парфумів», — подумала дівчина.

Пролунав гудок, зичний голос щось вигукнув, і потяг смикнувся й повільно рушив зі станції. Поїхали. Її шлях розпочався...

Серцебиття пришвидшилося. Чи все буде добре? Чи вдасться їй здійснити задумане? Напевно. Вона ж усе так ретельно продумала... Готова до будь-якої несподіванки. О, так, вона матиме бажане... Мусить мати. Пілар вередливо надула губи. Раптом ці червоні губи надали їй обличчю жорстокого вигляду. Жорстокого й жадібного, наче в дитини чи кошеняти, які знають лише власні бажання і ще не знають жалю.

Вона роззирнулася, не приховуючи по-дитячому щирої цікавості. Усі ці семеро людей у купе — які ж вони кумедні. Англіїці! Вони здалися їй такими заможними: їхній одяг, черевики. Безсумнівно, Англія — дуже багата країна, як їй і казали. Але при цьому англійці зовсім не веселі. Аж ніяк.

«А той чоловік у проході привабливий. Справжній кра-сень», — подумала Пілар. Їй сподобалося його бронзове обличчя, ніс із високим переніссям і квадратні плечі. Пілар швидше за будь-яку англійську дівчину зрозуміла, що чоловік милується нею. Вона жодного разу не подивилася на нього прямо, але прекрасно знала, як часто він дивився на неї і як саме.

Увага незнайомця не зацікавила та не схвилювала її, адже на батьківщині чоловіки могли спокійно дивитися на жінок, не приховуючи цього. Вона замислилася, чи англій-ець він, і вирішила, що ні.

«Він надто живий і реальний, щоб бути англійцем, — міркувала Пілар. — Але при цьому він білий. Можливо, він американець».

Їй спало на думку, що чоловік схожий на акторів, яких вона бачила у фільмах про Дикий Захід.

Проходом, прокладаючи собі шлях крізь натовп, про-штовхався стюард.

— Перша черга на обід, шановне панство. Перша чер-га. Хто бажає обідати, пройдіть до вагона-ресторану.

Усі семеро пасажирів купе Пілар мали квитки на першу чергу. Як один, вони піднялися з місць і пішли обідати. Раптом стало безлюдно й тихо. Пілар швидко підняла вік-но — перед тим агресивна сива жінка, що сиділа в проти-лежному кутку, трохи опустила його. Потім дівчина вла-штувалася зручніше й дивилася крізь шибку на північне передмістя Лондона. Почувши, що двері купе розчинили-ся, вона навіть не поворухнулася: Пілар чудово розуміла, що їх відчинив той чоловік у проході, і не сумнівалася, що він хоче поговорити з нею.

Тому вона просто продовжила задумливо споглядати похмурий пейзаж.

Стівен Фарр спитав її:

— Хочете, я відчиню вікно?

Пілар підкреслено стримано відповіла:

— Не треба. Я його щойно зачинила.

Вона добре розмовляла англійською, хоч і з легким акцентом.

Запала пауза, і Стівен подумав: «Який чарівний голос. У ньому сонце... Він теплий, як літня ніч...».

А Пілар подумала: «Мені подобається його голос — такий глибокий і сильний. Цей чоловік справді привабливий».

Стівен знову заговорив:

— Людей у потягу повно.

— О, так, справді. Люди залишають Лондон. Гадаю, тому, що він такий похмурий.

Ніхто не вчив Пілар, що дівчатам заборонено розмовляти з незнайомцями в потягах. Вона вміла давати собі раду, як і будь-яка інша дівчина, але жорстких правил поведінки не дотримувалася.

Якби Стівена виховували в Англії, йому, можливо, було б незручно починати розмову з молодою дівчиною. Але він мав доброзичливу вдачу і тому вважав цілком за природне розмовляти з ким завгодно, якщо йому заманеться. Стівен широко всміхнувся, не відчуваючи жодної незручності, і сказав:

— Лондон — вельми жахливе місце, чи не так?

— О, так. Він мені зовсім не подобається.

— Мені також.

Пілар уточнила:

— Ви ж не англієць, правда?

— Британець, але народився у Південній Африці.

— Он як! Що ж, це все пояснює.

— Ви щойно приїхали з-за кордону?

Пілар кивнула.

— Я родом з Іспанії.

Її відповідь здивувала Стівена.

— З Іспанії? Отже, ви іспанка?

— Лише наполовину. Моя мама була англійкою. Ось чому я так добре розмовляю англійською.

— Як ви ставитеся до цієї війни? — уточнив Стівен.

— Війна — це жахливо... І дуже сумно. Стільки шкоди від неї.

— На чієму ви боці?

Насправді Пілар не мала чітких політичних поглядів. Вона пояснила, що в селі, де народилася, ніхто не звертав на війну особливої уваги.

— Розумієте, у нас в селі війни не було. Мер як урядовець — за уряд, а священник — за генерала Франко. Проте більшість людей зайняті виноградниками та землею, у них немає часу заглиблюватися в такі питання.

— Тобто ви кажете, що поруч із вами боїв не було?

Пілар відповіла, що не було.

— Але потім я поїхала автівкою через усю країну, — продовжила вона, — і тоді побачила багато руїн. Бачила навіть, як падає бомба й підриває авто... А інша бомба зруйнувала будинок. Це мене дуже схвилювало.

Стівен Фарр кривувато всміхнувся.

— Тож он як ви це сприйняли...

— Так, мені не пощастило, — пояснила Пілар. — Бо я хотіла їхати далі, а водій моєї автівки не міг: він загинув.

Стівен не зводив очей із дівчини:

— І вас це анітрохи не засмутило?

Чудові темні очі Пілар широко округлилися: